

lluita

TREBALLADORA

suplement

Núm 206

setembre / octubre 2011

MENYS
SERVEIS
MENYS
OCUPACIÓ

MÉS
CRISI

editorial

MENYS SERVEIS + MENYS OCUPACIÓ = MÉS CRISI

Una vegada més hem de constatar que les mesures de reforma de les condicions laborals que està fent el Govern espanyol afecten d'una manera especial les dones. L'última, la de suspendre el límit de dos anys per encadenar contractes temporals, portarà a més temporalitat, i agreujarà la precarietat de les dones, que ja tenien una taxa superior de temporalitat que la dels homes.

El Govern de la Generalitat de Catalunya està duent a terme un atac als serveis públics que té com a objectiu un canvi de model que passa pel foment del negoci privat en parts importants del sistema educatiu, sanitari i en altres àmbits de la protecció social. Aquestes polítiques, que s'allunyen de la necessària redistribució i de posar la centralitat de l'acció de Govern en les persones, poden tenir greus conseqüències en la cohesió social de la ciutadania del nostre país.

Hem vist que, després de les retallades retributives de la funció pública i la supressió de llocs de treball en els serveis públics, les dones han estat afectades en un triple sentit: d'una banda, com a treballadores que han perdut el lloc de treball; de l'altra, com a usuàries que pateixen la pèrdua de serveis i el descens de la seva qualitat i, finalment, com a sustentadores del benestar, ja que la manca de serveis i recursos les porta a incrementar la seva càrrega de treball domèstic, reproductiu i de cura de les persones.

El pagament de la renda mínima d'inserció el mes d'agost ha estat un despropòsit que ha agreujat extraordinàriament la situació de moltes dones, que, atesa la feminització de la pobresa, són les principals receptores d'aquesta prestació. El Govern ha considerat tot el col·lectiu com a possible defraudador en lloc d'analitzar les situacions abans de les actuacions.

Hem de dir que l'increment general de la precarietat que estan comportant les mesures que es prenen davant la crisi porten les dones a una situació de més vulnerabilitat davant les situacions d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, que encara estem tan lluny d'eradicar de les empreses. Aquest 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència envers les Dones, hem d'aprofitar per denunciar aquest tipus de violència i per donar un impuls a l'elaboració de protocols contra l'assetjament.

Hem de rebre com una bona notícia la propera integració de les treballadores de la llar en el règim general de la Seguretat Social, que millorarà les seves condicions laborals, tot i que queda pendent el dret a la prestació d'atur que ara per ara no se'ls reconeix.

Aquests darrers mesos de l'any:

- Hem d'intensificar el nostre treball per assegurar la nostra presència i participació en les eleccions sindicals.
- Hem d'exigir als governs que donin prioritat a l'ocupació i a la defensa dels serveis públics i la seva qualitat.
- La igualtat ha de seguir sent per a nosaltres un objectiu fonamental en la negociació col·lectiva; hem de combatre la intenció de deixar-la en un segon pla per prioritzar altres elements.

No podem permetre que la crisi ens porti a un aprofundiment de les desigualtats i a un retrocés en els drets de les dones.

Rosa Bofill
Secretària de la Dona
Comissions Obreres de Catalunya

• Les dones sindicalistes al maresme durant el franquisme.....	2
• Entrevista.....	4
• Escola d'Estiu 2011	5
• Qui som, què fem: Transformar els homes: un repte social.....	6
El pla d'igualtat a l'hospital quirón de barcelona.....	6
Actes del 8 de març. Secretaria de la dona del baix llobregat	6
Presentació de la Guia de bones pràctiques per a l'ús d'un llenguatge no sexista en la negociació col·lectiva	7
Bretxa salarial 2009	7
Els treballs i el gènere en la promoció de la salut.....	7
• L'acabadora	8
• Mujeres ante la guerra	8

Consell de redacció: Rosa Bofill, Carme Catalán, Carme López, Lúcia Sandalinas, Encarna Tarrías, Olga Fernández, Aurora Richarte, Pilar García, Míriam Sampere. Cap de redacció: Carme López. Edita: Secretaria de la Dona de CCOO Catalunya. Redacció: Via Laietana, 16 - 5a planta, 08003, Barcelona, tel.: 93 481 29 13, fax: 93 481 28 75, adreça electrònica: dona@ccoo.cat, web: www.dona.ccoo.cat. Maquetació: macdbook.com. Correcció: Servei Lingüístic. Fotos: Arxiu Secretaria de la Dona. Núm. 30. Imprimeix: L. Rosés.

Les dones sindicalistes al maresme durant el franquisme

Des de la Unió Intercomarcal Vallès Oriental - Maresme, la Secretaria de la Dona, juntament amb la Secretaria de Cultura, vam fer una visita guiada a la Fundació Vilaseca del Gènere de Punt de Mataró, i vam assistir a una xerrada a càrrec de Margarida Colomer, historiadora, que va posar de manifest el paper important de la dona en el moviment obrer, una lluita sindical essencialment femenina.

La dictadura franquista va significar un immens retrocés dels avenços aconseguits durant la República. Homes i dones van patir la manca de llibertats i drets, com la llibertat sindical i el dret de vaga. La dona, però, estava en un estadi inferior, ja que en l'àmbit legislatiu estava equiparada als menors, i requerien permís del marit o bé del pare per fer coses tan elementals com anar a treballar, obtenir el passaport, obrir un compte corrent i altres qüestions més íntimes. La postguerra a Mataró es va caracteritzar, com en altres indrets del país, per una gran precarietat, tant en el treball com a tota la vida social i cultural. Les dificultats més greus van ser la manca de productes de primera necessitat, el racionament dels aliments, un mercat negre amb productes caríssims, les restriccions elèctriques, uns salaris que no arribaven a cobrir les despeses mínimes de les famílies treballadores, i una sobreexplotació en el treball. Aquestes circumstàncies van influir en la realitat social de la ciutat i es van manifestar en un profund malestar de la classe treballadora, que era qui les patia directament.

Durant la Guerra Civil el sou es va mantenir igual que abans que comencés, i després de

la Guerra Civil no hi va haver cap augment. El que sí que va augmentar va ser el preu del menjar i altres productes de primera necessitat. Les condicions de feina eren dures: els torns de feina arribaven a les dotze hores diàries i les fàbriques estaven despertes des de les 5 del matí fins a les 11 de la nit. Es treballava també els dissabtes fins al migdia i, un cop acabada la jornada, s'havia de netejar la nau abans de marxar a casa. Per descomptat arribar a la llar no significava poder descansar, ja que el paper de la dona significava també encarregar-se de totes les feines de casa i la cura dels fills i filles. A més, era corrent veure les criatures estant al peu de la màquina en la qual treballava la seva mare. En plena època de la dictadura franquista es tenia por a protestar, i les vagues sindicals i altres actes reivindicatius eren brutalment reprimits per la força. Als anys quaranta va començar la lluita sindical per aconseguir millores laborals. La classe obrera es reunia per preparar les vagues, i van proposar que els homes no hi intervindrien perquè estaven molt fixats per la Guàrdia Civil. Les dones hi van estar d'acord. La vaga va despertar molta solidaritat en diversos sectors de la ciutat, van parar tot el ram de l'aigua, diversos comerços i botigues i es va convertir en una vaga general a Mataró. La vaga va començar a la fàbrica on treballava la Pepa Maca, Josepa Agramunt i Costa, afiliada a la CNT. La Pepa Maca era considerada una dona valenta, amb conviccions obreristes i fidel als seus ideals. La Pepa Maca abans de començar la vaga va anar a la patronal a reclamar un augment salarial (un plus de quinze duros)

pactat en anteriors negociacions per l'encariment del cost de la vida, i li van contestar que no era cap llei i, per tant, el podien deixar de pagar quan volguessin. A partir d'aquí va començar la vaga, que va resultar un èxit, fins i tot van cobrar els quatre dies de l'aturada i es van anar millorant les condicions laborals (de salut, horaris, etc.) a les empreses, i es va recuperar la paga dels quinze duros, nom amb el qual es coneix aquella vaga general: la vaga dels quinze duros.

Miriam Sampere Llinàs
Secretària de Polítiques d'Igualtat del Vallès Oriental - Maresme

Mary Wollstonecraft (1759-1797), escriptora i filòsofa anglesa, va passar a la història pel seu llibre Vindicació dels drets de la dona, en el qual deia: "Les dones no són inferiors als homes, sinó que la falta de mitjans i el no-accés a una educació apropiada fa que generin aquesta diferència". També parlava d'un únic ordre social.

D'això fa més de dos-cents anys, i ara la dona està més ben preparada, i amb més bones notes que els homes, però continuem amb la lluita per reivindicar els nostres drets, i encara no s'ha produït cap nou ordre social.

Els models socials estan assentats en el patriarcat, model de societat capitalista en el qual la dona està infravalorada, amb discriminació salarial, no-accés a llocs de responsabilitat, amb treball a temps parcial, treball submergit, etc. Diverses situacions que afavoreixen la feminització de la pobresa, sense oblidar els diferents tipus de violència a què són sotmeses un percentatge important de dones.

Les dones no podem deixar de lluitar per aconseguir que els temes d'igualtat siguin temes d'homes i dones, lluitar per fer entendre que les responsabilitats familiars i de cura són també responsabilitats d'homes i dones. La igualtat real és una necessitat si volem avançar cap a una transformació de la societat. El model actual d'especulació financera, blanqueig de diners, evasió d'impostos, especulació de matèries primeres, violència, desigualtats, tant socials com laborals, i d'un sistema financer que només afavoreix una classe i ens porta a un retrocés en els recursos socials, que sempre ha creat i avui encara més la necessitat d'aquest compromís d'organització i reivindicació.

Teresa Vidal Creus
Secretària de la Dona de la Federació d'Agroalimentària

INFORME D'Ocupació DONES SEGON TRIMESTRE 2011

Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya

Total de població femenina més gran de 16 anys a Catalunya: 3.107.800 (51,34%)

ACTIVES: 1.775.100 (57,12%)

INACTIVES: 1.332.700 (42,88%)

OCUPADES: 1.464.800 (82,52%)

Edat	Actives	% total	Ocupades	% sobre actives
De 16 a 24 anys	162.600	51,92	104.700	64,39
De 25 a 54 anys	1.397.400	84,33	1.167.900	83,58
De 55 anys i més	215.000	18,90	192.200	89,40
Total	1.775.100	57,12	1.464.800	82,52

ATURADES: 310.300 (17,48%)

Edat	Aturades	% sobre actives	Cercant 1a. feina	% sobre actives
De 16 a 24 anys	57.900	35,61	19.167	11,78
De 25 a 54 anys	229.600	16,42	14.011	1
De 55 anys i més	22.700	10,60	1.076	0,50
Total	310.300	17,48	34.254	1,93

Edat	Inactives	% total
De 16 a 24 anys	150.600	48,08
De 25 a 54 anys	259.600	15,67
De 55 anys i més	922.500	81,10
Total	1.332.700	42,88

Activitat per sectors

Agricultura: 0,96% Indústria: 11,11% Construcció: 1,42% Serveis: 86,49%

Taxes

	Dones	Homes
Inactivitat	42,9	30,3
Activitat	57,1	69,7
Ocupació	47,1	56,7
Atur	17,5	18,6

Situació professional

	% total
Empresàries i cooperativistes	154.600 32,46
Ajuts familiars	10.000 51,55
Assalariades	1.300.000 49,25
Altres	300 100

Tipus de contracte

	% Dones	% Homes
Indefinit	77,15	81,81
Temporal	22,85	18,19

Tipus de jornada

	% Dones	% Homes
Completa	77,05	94,46
Parcial	22,95	5,54

Sortides de l'atur a l'ocupació

	Homes	Dones	Total
4rt trimestre 2010 a 1r trimestre 2011	15,67	12,28	14,16

Sortides de l'atur a la inactivitat

	Homes	Dones	Total
4rt trimestre 2010 a 1r trimestre 2011	7,56	15,90	11,28

Durada de l'atur

	% Dones	% Homes
Menys de 6 mesos	26,50	29,80
De 6 mesos a 1 any	21,60	21,30
De 1 a 2 anys	21,10	22,50
Més de 2 anys	30,90	26,40

Elaboració pròpia a partir dades EPA del trimestre i de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya

Entrevista a

ESPERANCA AGUIÀ

Esperança Aguilà Ducet. Diplomada en infermeria, especialista en salut pública i en promoció de la salut des de la perspectiva de gènere i agent d'igualtat en l'administració local. Actualment presidenta de l'associació CAPS (Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris)

1. Com creus que afecta la situació de crisi econòmica en els factors que determinen la salut de les persones i específicament de les dones? Com creus que influeix en les diferents variables que afecten la salut de les dones?

Els malestars i les malalties que patim depenen de les condicions de vida i de treball i aquestes són diferents per a les dones i els homes. La precarietat i la pobresa són factors de risc per a la salut, poden augmentar les situacions de dolor i cansament —les primeres causes de consulta de les dones—, d'estrès (que afecta els sistemes immunològic i reproductiu), d'ansietat i de depressió. Des de la perspectiva de salut integral i de gènere, es considera que els determinants de la salut corresponen a factors biològics, psicològics, socials, culturals i mediambientals; dones i homes ens construïm com a persones en una societat que atribueix rols ben diferenciats per a uns i altres.

2. La postura que es pren des del Govern de l'Estat, i de manera més dura el de la Generalitat, de reduir el dèficit retallant els serveis a les persones, creus que és la correcta, per què?

La reducció de recursos socials i sanitaris aporta un buit en l'atenció de

necessitats i un plus d'esforços a la ja carregada agenda de les dones, que són les principals responsables de les tasques de cura. En reduir els serveis a les persones estem provocant un augment de les demandes socio sanitàries, que encara col·lapsaran més el sistema, i sobrecarregaran encara més els/les professionals, la majoria dones.

3. Des del teu punt de vista, quines organitzacions i reivindicacions hauríem de tenir i mantenir, com a treballadores i dones sindicalistes?

Com a dones és important tenir consciència que la ciència mèdica és androcèntrica i la societat en la qual vivim manté suficients inequitats en la vida laboral i la quotidiana com perquè la nostra salut es vegi afectada. Cal estar ben informades i apoderades per prendre el control de les nostres vides, també davant el sistema sanitari. Els grups de dones han estat i són una bona eina per compartir coneixements, experiències, per al creixement personal i per desenvolupar el paradigma del que és "personal és polític".

Carme Catalán
Secretaria de la Dona
CCOO de Catalunya

Escola d'Estiu 2011

Sota el títol **Treball i benestar en temps de crisi. Una mirada de gènere** el passat mes de juny es va desenvolupar a Lloret de Mar la VI Escola d'Estiu de gènere. És impossible resumir en unes línies dos dies intensos de ponències, debats, intercanvis.... però us en fem una petita presentació per tal que pugueu fer-vos-en una idea les persones que no hi veu poder assistir.

La ponència marc va ser presentada per la sociòloga Carolina Recio. En primer lloc va parlar del concepte de treball que és molt més ampli que el d'ocupació. Va fer menció del model d'absència/presència al mercat laboral d'homes i dones, veient que tot i el creixement de les taxes d'activitat femenina, elles continuen essent protagonistes dels baixos salaris, la temporalitat i el temps parcial. Segueix vigent un model de doble presència femenina, i si bé ja és possible percebre trajectòries laborals femenines més continuades, les taxes d'ocupació es redueixen per les dones quan apareixen càrregues reproductives fortes (per exemple criatures i persones grans), un fet que no només ens recorda la persistència de la divisió sexual del treball, si no que ens assenyalen que les polítiques públiques destinades a la cura de les persones són encara avui molt insuficients.

Una mancança freqüent és que el debat es planteja només en relació a mesures específiques per les dones dins del mercat de treball, i oblidada l'anàlisi i revisió del model masculí d'absència a la llar, doncs la presència femenina a la llar permet tant l'absència masculina a la llar com la seva plena dedicació al món laboral.

A la taula rodona *Com afecta les dones les retallades als serveis públics en sanitat, educació i serveis socials, des del vessant laboral, sindical i social* va participar Esperança Aguilar, presidenta de CAPS i José Luis Moure, Carme Navarro i Montse Ros, secretari i secretàries generals de les Federacions de Serveis a la

Ciutadania, Sanitat i Ensenyament. Totes les persones van coincidir en considerar la importància del sector públic com a font d'ocupació i com a garant de la qualitat de vida de moltes persones, així com en els efectes específics sobre les dones.

El José Luis va exposar com les retallades a l'estat del benestar no responen a una situació conjuntural sinó que tenen un contingut polític més profund amb origen ideològic neoliberal que té per objectiu desmantellar els serveis públics i transferir els serveis al sector privat.

La Montse va parlar de que en l'escola pública la reducció de plantilles i serveis educatius, l'augment de l'alumnat, el retall d'una hora en la majoria d'escoles té conseqüències en les condicions de treball del sector educatiu i en la seva qualitat. D'altra banda es subvenciona l'Escola privada sense cap mena d'exigència. Això pot portar a desmuntar el model d'Escola Pública, plural, laica, democràtica, participativa... per la que tan hem lluitat. També ens va fer reflexionar a partir de l'afirmació de que l'Educació és molt més que ensenyament.

La Carme va comentar com amb les fortes retallades es posa en perill el sistema de salut universal i gratuït, amb qualitat i equitatiu. A més va fer menció de que la despesa que pretenen retallar es traslladarà a la societat tant en cost econòmic com en cost social.

L'Esperança ens va parlar del necessari impuls a la salut pública des de tots els vessants, i de com calen recursos per a la promoció de la salut. Va comentar que la salut està íntimament lligada a les condicions de vida i aquestes són diferents i desiguals entre dones i homes. Això fa que la perspectiva de gènere sigui fonamental per combatre els estereotips, els biaixos de gènere en la recerca, en l'atenció i en el diagnòstic.

En la segona taula rodona, es va fer una sèrie de presentacions de bones pràctiques.

Joaquina Arroyo, Maribel Ayné, Eva Colorado, Saida Ehliluch, Adriana Sabaté, Carmen Sánchez i Antònia Vives, delegades i/o responsables de secretaries de la Dona van exposar les seves experiències amb l'objectiu d'informar, compartir, aprendre unes d'altres i valorar la feina que es fa des de diferents àmbits del sindicat pel que fa a la igualtat i a la no discriminació.

La darrera ponència va ser presentada per la companya Eva Anton de la Secretaria Confederal de la Mujer. Ens va definir el feminisme com en pensament crític que crida a l'acció, ens va parlar de la importància de la formació i la necessitat d'armar-nos ideològicament i teòricament per fer front al patriarcat.

A més de les ponències i taules rodones vam tenir la sort de veure el documental *Pensió completa* i de comptar amb la presència de les seves autores. A través del testimoni d'unes dones que als anys 50 del segle passat van començar a cuinar per als estrangers i van arreglar les habitacions de casa seva per allotjar-los es mostra el protagonisme de les dones en la reconversió d'aquesta destinació turística en el que és avui en dia. A partir de la seva iniciativa va ser com el litoral català es va convertir en un destí turístic quan encara no tenia infraestructures per atendre els visitants. Amb aquest documental es pretén fer-los-hi un reconeixement i donar a conèixer la seva tasca pionera.

(Podeu trobar més informació a la web de la Secretaria, www.ccoo.cat/dona)

Rosa Bofill
Secretària de la Dona
CCOO de Catalunya

Transformar els homes: un repte social

Aquest va ser el tema central al voltant del qual va girar l'assemblea anual que organitza la Secretaria de la Dona de COMFIA-CCOO de Catalunya, que es va dur a terme el 17 de juny passat i a la qual van assistir uns 125 delegats i delegades.

Daniel Gabarró, mestre, psicopedagog i formador, va ser el conferenciant convidat a parlar sobre la necessitat de redefinir la identitat i la masculinitat tradicional que hem establert en l'imaginari col·lectiu, perquè provoca greus conseqüències socials i genera conflictes.

Aquest model que hem construït i interioritzat socialment a través de l'educació, la religió, la família o la comunicació fa perviure també una mentalitat que entenem com a natural la dedicació de la dona a la família i la cura. L'avenç de les polítiques de conciliació dels últims 10 anys, centrades en el fet d'aconseguir la participació de la dona en l'àmbit laboral sense deixar d'atendre les responsabilitats familiars, no han garantit,

però, la participació de l'home en l'àmbit domèstic.

No serveix, doncs, que la llei permeti l'ús indistint dels drets de conciliació mentre es mantingui aquesta concepció cultural, a més de la manca de serveis a l'atenció diària i una realitat laboral de discriminació: bretxa salarial, dificultats en l'accés i la permanència en una ocupació, manca de possibilitats de promoció professional, etc.

El camí cap a una societat més justa i igualitària és cosa de totes i tots.

Silvia Pintiado
Secretària de la Dona de COMFIA
CCOO de Catalunya

El pla d'igualtat a l'hospital Quirón de Barcelona

Amb intervenció d'Inspecció de Treball

El nostre camí cap al Pla d'igualtat va començar amb una visita a la seu de CCOO de Barcelona, on se'ns va explicar el procés que calia seguir de manera ordenada davant l'empresa, en un moment en què els nostres coneixements sobre el tema eren mínims. La representant de l'empresa ens va donar el diagnòstic —almenys el que consideraven diagnòstic de gènere—, amb dades inacabades i estadísticament errònies; un cop repassades les dades, vam enviar un escrit a l'empresa en què explicàvem el que consideràvem que s'havia de retocar o que faltava. Era el desembre del 2009 i vam saber llavors que l'empresa havia respost a una citació d'Inspecció de Treball per dur a terme el Pla d'igualtat, ja que no el tenia, malgrat el que indicava la legislació vigent.

La resposta a la nostra petició de modificar el diagnòstic no arribava de l'empresa —que considerava que ja estava bé. Vam aprofitar aquell temps sense activitat en aquest tema per formar-nos en matèria d'igualtat amb un parell de cursos a CCOO. El juliol del 2010 ens vam reunir de nou amb l'empresa, que ens va entregar un pla d'igualtat que havia elaborat unilateralment —que era la primera vegada que vèiem— en què ens informava de la propera visita conjunta a Inspecció, que la mateixa inspectora havia demanat. Vam refusar d'immediat aquell pla d'igualtat, basat en dades errònies i sense la nostra opinió, i vam preparar un informe per a la Inspecció de Treball, en què detallàvem tot el que consideràvem erroni de les dades que teníem fins llavors.

En el període de temps entre aquesta reunió i la visita a Inspecció vam tornar a tenir contacte amb l'empresa per tractar la igualtat, i malgrat que la negociació va ser difícil, ja que hi havia temes en què l'empresa no volia entrar, va apropar posicions abans i davant la Inspecció de Treball. A finals del 2010 vam tenir una última visita a Inspecció, on vam ratificar davant la inspectora la redacció del Pla d'igualtat per als propers dos anys, amb la felicitació d'Inspecció per aquest fet i pel contingut força ampli d'aquest Pla d'igualtat.

Actualment, aquest any 2011, estem portant a terme el desenvolupament de les activitats previstes en el Pla d'igualtat, amb reunions quadrimestrals de la Comissió d'igualtat, i amb l'aplicació de les mesures pactades i la intenció de ser encara més incisius en els temes d'igualtat que s'han tractat menys o que trobem en el futur.

Mònica Garcia Gumà
Delegada de CCOO de l'Hospital Quirón

Actes del 8 de març. Secretaria de la dona del baix Llobregat

Entre els diversos actes que es van realitzar, volem destacar els actes dedicats a dones lluitadores: a la sindicalista Isabel Aunió, a la qual es va dedicar un carrer de Cornellà, i a Elizabeth Eidenbenz, que va organitzar i dirigir la Maternitat d'Elna, prop del camp d'Argelers, on van estar les dones i els homes que van fugir després de la Guerra Civil Espanyola. La Secretaria de la Dona del Baix Llobregat hi va organitzar una excursió, que veiem a la fotografia.

Presentació de la Guia de bones pràctiques per a l'ús d'un llenguatge no sexista en la negociació col·lectiva

El dimecres 8 de juny de 2011, la Secretaria de la Dona de FECOHT, en col·laboració amb la Secretaria de la Dona de la CONC i el Servei Lingüístic, ha fet un acte per presentar la Guia de bones pràctiques per a l'ús d'un llenguatge no sexista en la negociació col·lectiva.

L'acte ha tingut lloc a la primera planta de CCOO de Via Laietana, i hi han intervingut Lidia Sandalinas, de la Secretaria de la Dona de la CONC, i Carme Sangrà, tècnica del Servei Lingüístic. Han

donat la benvinguda Manel G. Murillo, secretari general de FECOHT, i Rosa Bofill, secretària de la Dona de la CONC. La cloenda l'ha fet Aurora Richarte, secretària de la Dona de FECOHT.

Ha estat un acte molt interessant, on Lidia Sandalinas ens ha explicat el perquè de la utilització d'un llenguatge no sexista. La societat està canviant i la cultura també i, per aquest motiu, és necessari canviar el llenguatge i fer visible la realitat femenina per a eliminar qualsevol tipus de discriminació en l'àmbit laboral. En aquesta tasca s'hi ha d'implicar tothom si volem que, de mica en mica, el llenguatge tingui el seu paper i doni una visió més justa i igualitària de la societat.

Carme Sangrà ens ha fet una presentació molt dinàmica de la Guia. S'han fet exercicis pràctics i ha estat una sessió molt participativa. Les delegades i els delegats que hi han assistit l'han trobat molt interessant, i l'exercici de bones pràctiques en el llenguatge l'han pres com un rept de futur.

Aurora Richarte Giménez
Secretària de la Dona de FECOHT
CCOO de Catalunya

Bretxa salarial 2009

Salari brut anual i guany per hora per sexes i sectors d'activitat

	Salari brut anual		Guany per hora	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Indústria	21.704,33	28.261,77	12,93	16,67
Construcció	19.772,96*	25.026,06	12,72*	14,81
Serveis	20.306,84	26.762,09	13,17	16,38

* Dades poc significatives per al càlcul (mostra associada entre 100 i 500 unitats).

Salari brut anual i guany per hora per sexes i tipus d'ocupació

	Salari brut anual		Guany per hora	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Directius/ives d'administració i empreses	51.434,31*	65.020,14	31,12*	38,96
Tècnics/iques i professionals científics, intel·lectuals	31.820,68	36.460,65	21,60	23,95
Tècnics/iques i professionals de suport	25.636,27	34.146,85	15,76	20,37
Empleats/ades administratius	19.330,55	25.724,72	12,03	15,64
Treballadors/es del sector serveis	14.456,11	21.259,54	9,38	12,97
Treballadors/es de manufactures, construcció i mineria	16.020,35*	24.413,01	10,02*	14,42
Operadors/es d'instal·lacions i maquinària	17.084,58	23.562,93	9,93	13,91
Treballadors/es no qualificats/ades	12.782,28	17.519,22	8,95	10,63

* Dades poc significatives per al càlcul (mostra associada entre 100 i 500 unitats).

Salari brut anual i guany per hora per sexes i tipus de contracte

	Salari brut anual		Guany per hora	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Indefinit	21.106,30	28.679,13	13,32	16,98
Temporal	17.126,46	17.787,79	11,98	11,93

Salari brut anual per sexes i tipus de jornada

	Dones	Homes
	Indefinit	23.507,18
Temporal	11.488,65	12.208,49

Salari brut anual per sexes i grups d'edat

	Dones	Homes
	Menys de 25 anys	11.595,12
De 25 a 34 anys	19.612,89	22.913,66
De 35 a 44 anys	21.430,00	27.979,48
De 45 a 54 anys	21.933,67	30.695,11
Més de 55 anys	21.229,85	30.630,47
Total	20.467,14	26.901,30

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut d'Estadística de Catalunya de l'enquesta d'estructura salarial. Dades de Catalunya 2009

Els treballs i el gènere en la promoció de la salut

El dia 25 de maig, en el marc de la jornada de treball convocada per a delegades i delegats de prevenció, responsables sindicals de salut laboral i altres sindicalistes, es va voler incloure com a novetat a l'agenda sindical de CCOO a Lleida la commemoració del 28 de maig, Dia Internacional d'Acció per la Salut de les Dones, perquè també quan parlem de salut el gènere marca diferències i desigualtats.

El 1987, la Red de Salud de las Mujeres Latinoamericanas y del Caribe va fer la proposta d'instaurar un dia d'acció global a favor de la salut de les dones i la primera campanya va ser per a la prevenció de la morbiditat i mortalitat materna. Les morts de dones gestants continuen sent un dels indicadors més dramàtics de la inequitat en la salut, ja que afecten majoritàriament

dones dels països més pobres per a les quals ser mares molt sovint és un risc de vida. Amb elles i amb totes les dones del món, la nostra solidaritat.

Contribuir a visualitzar les diferències en salut entre dones i homes, construïdes a partir de les diferències de gènere i biològiques, incorporant-les a tots els àmbits (investigació i formació, assistència sanitària, prevenció de riscos laborals, negociació col·lectiva, etc.), forma part de les estratègies d'intervenció sindical que de manera conjunta proposem les secretaries de polítiques d'igualtat i de salut laboral de Comissions Obreres.

La pràctica preventiva als centres de treball ha d'incorporar la perspectiva de gènere si volem millorar la protecció de la salut de les treballadores i els treballadors. En la jornada

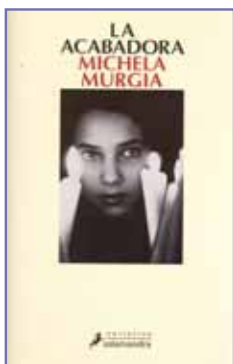
que es va desenvolupar el dia 25 de maig a Lleida es van analitzar els aspectes que influeixen en la salut de les dones a partir del coneixement i l'experiència d'una activista per la salut, la presidenta de la Xarxa de Dones per la Salut i coordinadora de la RedCAPS (Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris), Margarita López Carrillo, que ens va fer una xerrada molt interessant amb el títol "La salut de les dones. Factors determinants". Posteriorment es va debatre sobre les oportunitats de l'acció sindical en la salut laboral.

Inma Romeo Mallafré
Secretària de Polítiques d'Igualtat
CCOO de les Terres de Lleida
Teresa Castellà Gardenes
Secretària de Salut Laboral i MA
CCOO de les Terres de Lleida

Recomanen:

L'acabadora

Autora: Michela Murgia
 Editorial: Salamandra
 Col·lecció: Narrativa
 1a. edició: maig de 2011

L'acabadora és una doble història que transcorre a Sardenya a partir de la primera meitat del segle XX.

Una història que ens parla d'una fill'e anima, Maria, nena d'una família que no la pot mantenir i la donen en adopció a una dona, Tia Bonaria, que sí que la pot cuidar i educar. Però és una adopció sense papers, amb la qual cosa es manté la relació amb la família d'origen. Per tant, és una narració sobre les relacions que mantenen mare i filla d'ànima, i les relacions també amb la primera família, que viuen al mateix poble.

I una altra història que ens parla de L'acabadora, en aquest cas, la Tia Bonaria, que és una dona a qui tothom reconeix i hi acudeix per acompanyar i reconfortar les persones que estant arribant a la fi de la seva vida. Narra les relacions de l'Acabadora amb el seu entorn, inclosa la seva filla d'ànima, que en un principi desconeix aquesta realitat de la seva tia.

Aquest llibre ha rebut el Premi Campiello, el de més prestigi d'Itàlia, a més d'altres guardons, i la seva autora l'escriu amb molta dolçor, malgrat la duresa dels temes que tracta, que fa que la seva lectura sigui molt grata.

Lidia Sandalinas Félez
 Secretària de la Dona
 CCOO de Catalunya

Mujeres ante la guerra

De Cynthia Cockburn
 Editorial: Icaria
 Colecció: Antrazyt

Hem pensat a recomanar aquest llibre, editat el febrer de 2009, pel seu contingut, un estudi sobre l'activisme de les dones davant de les guerres i per la pau.

Cynthia Cockburn és una investigadora i escriptora feminista que viu a Londres i forma part activa de la xarxa internacional antimilitarista Mujeres de Negro. A partir de 1995 ha estat investigant i escrivint, amb una concepció de gènere, sobre la postura de les dones en les guerres i els processos de pau.

El llibre Mujeres ante la guerra és el resultat d'un treball d'investigació basat en l'experiència de més de 250 dones i 3 homes, en diferents països: Bèlgica, Turquia, els Estats Units, Colòmbia, Espanya, Sèrbia, l'Índia i la regió del Pacífic, Sierra Leone, Itàlia, Anglaterra, Palestina i Israel.

Algunes són dones que han estat víctimes i supervivents de diferents conflictes armats, unes altres han viscut la guerra des de lluny però s'hi han posicionat. Són, tal com ella les descriu a la pàgina 25 del llibre: "no són tan sols pacifistes, sinó que van optar per

organitzar una oposició col·lectiva al militarisme i a la guerra, d'una manera o d'una altra".

És un estudi basat en les tres dimensions de poder: gènere, raça i classe; i en l'activisme de les dones contra la guerra. Són dones que poden estar situades a bàndols diferents d'un mateix conflicte, però que tenen coses en comú: rebutgen el racisme, l'odi i la culpa col·lectiva; treballen conjuntament a favor de la pau i la justícia, i han

creat xarxes internacionals per combatre la guerra.

A més, el llibre planteja els debats sobre si primer és la justícia i després la pau, si el nacionalisme és causa de guerra o font d'identitat. Debats que es plantegen en el si d'aquestes organitzacions de dones en contra de la guerra i el militarisme i a favor de la pau.

És un llibre que fa una explicació de països, guerres i organitzacions, i a més fa una reflexió sobre les xarxes de dones contra la guerra, els tipus d'estructura en què s'organitzen, les diferents concepcions sobre la guerra, i els problemes concrets de gènere que la guerra ocasiona en les dones (maternitat, violència, servei militar, etc.).

Lidia Sandalinas Félez

El Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya, en col·laboració amb la Secretària de la Dona, ha publicat la Guia de bones pràctiques per a l'ús d'un llenguatge no sexista en la negociació col·lectiva, que és un exhaustiu treball que posa a l'abast de tothom les eines i els recursos per a la utilització d'un llenguatge no discriminatori que contribueixi a fer més visible, més igualitària i més justa la realitat de dones i homes en el món del treball.

Podeu trobar la publicació als webs següents:

Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya <http://sl.ccoo.cat/sl/eines.html>

Secretària de la Dona de CCOO de Catalunya <http://conc.ccoo.cat/dona/index2.htm>